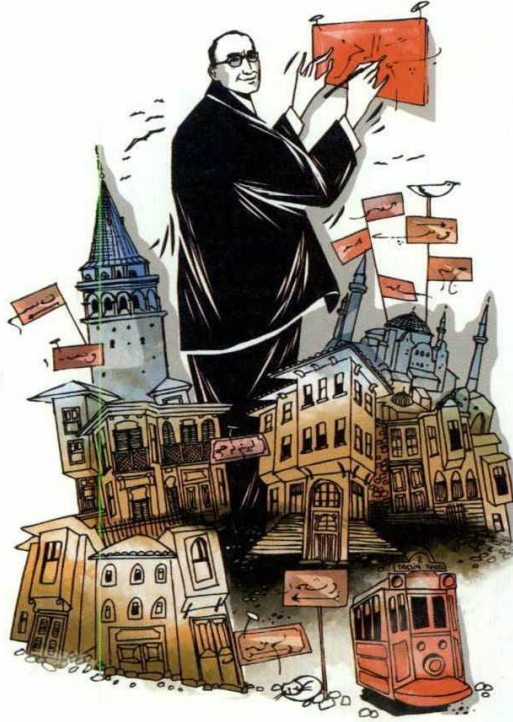

100
TÜRK BÜYÜĞÜOSMAN NURİ
ERGİN**İstanbul'un Hafızası**

Tarihin bazı önemli noktaları var, dönüm noktaları da deniyor, farkında olmadan orada olmak ayrı bir anlam taşıyor. Bir şehrin isminin serh edildiği bir zaman diliminde yaşamak, İstanbul'un anlamlarının altına imzasını atmak Osman Nuri Ergin'e nasip oldu. Altı bin iki yüz küsur sokağın isim babası olmak, şehrin binlerce detayına sirayet etmek demek. Osman Nuri Ergin de kendi kuşağından birçok kıymetli ismin bugün hâlâ isimleri ve yaptıklarıyla anılmasına sebep olan, bir ara dönemde yaşamış olmasıyla hafızamıza kazınan isimlerden. 20 Nisan 1859 tarihli bir nizamname ile İstanbul'un sokakları isimlendirilmeye başlanmıştı ve o isimleri gösteren levhalar sokaklara asılıyordu. Öncesinde muhit ve civar olarak tarif edilen sokaklar, artık bir isme sahipti, sorun şu ki isimler mükerrerd, onlarca Çeşme Sokak ve Tekke Sokak vardı. Bu ilk isimlendirme girişimi 1900'lerin başındaki İstanbul görünümüne dâhil olan tabelalarla kayıtlı: Üstte Fransızca alta Osmanlı Türkçesi olarak yazılı sokak levhaları.

Tanzimat'tan sonra şehirlerin yönetimi şehremanetlerine geçer ve bu kurumsallaşma şehirlere adım adım yeni bir form kazandırır. Yılların yürüdüğü o zaman diliminde, 1901 yılında Osman Nuri Ergin *Darüşşafaka*'dan mezun olur ve gelecekte üstleneceği eşsiz kültür görevini ifa etmek üzere Şehremaneti'nde (belediye başkanlığı) çalışmaya başlar. Çeşitli birimlerde çalışırken ileride yapacağı sayısız ve yeri doldurulamaz yayınların ilk hamlelerini belediye'deki resmi yayınlar eliyle yapar: Önce bir yıllık çıkarır; sonrasında çalıştığı Şehremaneti Hazine-i Evrak bölümünde başkâtiplik yaparken, belediyenin evraklarını tasnif ederek *Evrak-ı Atıkanın Suret-i Tasfiyesine Dair Rapor*'u yayımlar. 1927 yılında gerçekleşen nüfus sayımına paralel şekilde İstanbul'un sokak isimlerinin değiştirilip

yeni isimler verilmesi sürecini yönetir ve şehrin şerhini bizzat yapar. Tüm bu paha biçilemez işlerden sonra, bugün de aşılammış eserini yazar: *1934 İstanbul Şehir Rehberi*. Arada bir üçüncü sayfa haberi olarak okuduğumuz sokak ve cadde isimlerinin değiştirilmesiyle gerçekleşen hafıza kaybının ilk muhatabıdır Osman Nuri Ergin, İstanbul'un hafızasıdır. Fütursuz bir kararla Abdülezel Paşa Caddesi'nin ismi değiştirilip bir üçüncü sayfa haberine ve birkaç köşe yazısına konu olması dışında bir karşılık bulmadığında, şehrin hafızası adım adım piyasanın insafına terk edildiğinde kemikleri sızlayan adam, odur.